

DOOF OP DE WERKVLOER

Aafje en Sebastiaan

DIRECTLY IN
FRONT OF ME

Biotechniek heeft mij gevraagd om iets te vertellen over mijn doofheid op de werkvloer. Mijn naam is Aafje. Ik ben werkzaam in het proefdiercentrum van de Vrije Universiteit Amsterdam. Ik werk hier nu al weer ruim vijf en half jaar. Ik ben van jongs af aan doof. Twee jaar geleden heb ik een cochleair implantaat (CI) genomen. Ik heb vanaf mijn kleutertijd tot mijn twaalfde op dovenonderwijs in Amsterdam gezeten. Vanaf mijn vierde tot mijn achtste ben ik ook een dag per week naar een horende school gegaan in de buurt waar ik woon. Dit was altijd op woensdagochtend. Toen ik naar de middelbare school ging in Zoetermeer, was er ook dovenonderwijs. Doordeweeks woonde ik in een internaat. Ik volgde toen het VMBO, waar ik ook een richting moest kiezen. Landbouw-breed leek mij het leukst om te gaan doen. In samenwerking met de dovenschool ging ik ook daar naar een horende school voor dat vak. Op die school volgde ik landbouw-breed en op de dovenschool volgde ik verplichte vakken. Omdat ik graag verder wilde leren in de dierversorgung, heb ik voor Barneveld gekozen. Er was daar een doventolk aanwezig zodat ik de lessen ook kon volgen. In het laatste jaar moest ik een keuzevak kiezen en ik heb toen al verschillende stages gelopen, alleen proefdierversorgung nog niet. Ik dacht, ik kies voor dit vak om te kijken of dit geschikt voor mij zou kunnen zijn. Het bleek dat ik dit vak zeer interessant vond en dat het prima bij mij paste.

Afbeelding 1.
Aafje
Vossenaar.

»

En mijn naam is Sebastiaan en ik ben ook doof. Ik ben na mijn studie Scheikunde in Utrecht komen werken bij de afdeling Nefrologie van het UMC als AiO. Inmiddels werk ik hier al bijna 13 jaar als wetenschappelijke onderzoeker (Postdoc). Mijn tweelingbroer is slechthorend. De scholen voor gehoordenden durfden slechts 1 kind met gehoorhandicap aan te nemen en dat werd mijn broer. Hierdoor kreeg ik alleen dovenonderwijs. Op dat moment was het leerproces voor doven gelijk getrokken met kinderen met leerproblemen. Dat was erg hinderlijk voor me. Basisonderwijs was in Amsterdam en in Utrecht. Middelbaar onderwijs was in Rotterdam en daar, ondanks dat ik schitterende cijfers haalde, kreeg ik het rare advies om het onderwijs LEAO te volgen. Op dat moment had mijn vader (psycholoog) voor het eerst de barrière tussen zijn werk en privé doorbroken en mij getest. Ik bleek universitair niveau prima aan te kunnen. Desondanks durfden horende scholen mij niet te onderwijzen. Hierdoor was ik MAVO gaan doen op een dovenschool in Utrecht. Uiteindelijk durfde een horende school, dankzij goede prestaties van mijn tweelingbroer, het aan om mij te onderwijzen. Dit werd gevolgd door een succesvolle afronding van HAVO en VWO. In 1994 ben ik begonnen aan mijn studie Scheikunde.

Afbeelding 2. Sebastiaan Wersseling.

(Aafje) Ik werk met vier collega's op de afdeling conventionele transgene muizenfok. Ik heb drie fokstallen waar ik mijn werk doe, en ik leer nu langzamerhand zelfstandiger te werken met de transgene muizenfok. Verder doe ik ook de welzijnscontrole, de administratie en verwissel ik waterflessen. (Sebastiaan) Ik heb een passie voor wetenschappelijk onderzoek en ik doe mijn werk met erg veel plezier. Ik communiceer goed 1 op 1 met mensen doordat ik goed kan liplezen. Bij nieuwe mensen kost het me ongeveer een half uurtje om te wennen aan hun articulatie en daarna is de communicatie optimaal. Engelse taal is geen probleem voor mij, omdat ik in mijn jeugd bijna jaarlijks lange zomervakanties had in Groot-Brittannië. In andere woorden, Engels is mijn 2e moedertaal.

(Aafje) Op de VU houden mijn collega's erg rekening met mijn doofheid. Ik kan redelijk goed liplezen. Tijdens vergaderingen en functioneringsgesprekken neem ik een tolk mee zodat ik

dit gewoon goed kan volgen. Mocht het zijn dat de tolk er niet is op de vergadering, dan zit ik altijd naast de notulist zodat ik mee kan lezen. Op de werkvloer neem ik de tolk niet mee maar praat gewoon met mijn collega's en kijken elkaar goed aan. Als het echt een dringend gesprek is en ik geen tolk heb, neem ik 1 collega mee als 'tolk' om te voorkomen dat het mis gaat met de communicatie. De onderzoekers houden ook rekening met mijn doofheid: soms ben ik alleen op de afdeling en als de telefoon niet wordt opgenomen, mailen ze mij.

(Sebastiaan) Aan het begin van mijn aanstelling probeerde ik steeds vergoeding te krijgen voor een doventolk. Dat lukte meestal. Maar regelmatig gebeurde er iets bij het UWV (Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen): bijvoorbeeld het dossier verhuisde van Heerlen naar Utrecht en dan moest ik binnen een maand de hele administratie (veel werk!) opnieuw doen, anders werd het dossier vernietigd. Onder andere gehoortesten en audiogrammen waren verplicht. Ik ben al mijn hele leven doof en de audiogrammen laten ook geen enkele verandering zien. Toch wilde het UWV steeds nieuwe bewijzen zien dat ik daadwerkelijk een gehoorhandicap heb. Ik kreeg een keer te horen van het UWV dat ze twijfelden aan mijn gehoorhandicap, omdat ik als doof geborene een universitaire titel heb (dit omdat er maar heel weinig doven zo hoog zijn opgeleid). De laatste keer dat ik de administratie nog een keer moest doen, werd onze bedrijfsarts ziek. Hierdoor kwamen de gegevens te laat binnen bij het UWV en moest ik de hele rataplan opnieuw doen. Dit was voor mij de druppel die de emmer deed overlopen en mij deed beslissen om geen tolkvergoeding meer aan te vragen en daardoor ook geen doventolk meer kon inschakelen. Ondanks het gebrek aan een doventolk, kan ik toch goed communiceren met mijn collega's. Mijn collega's houden ook sterk rekening met mijn handicap. Ze zijn gewend om me aan te kijken als ze praten. Toch gaat het in een vergadering of een groep soms lastig. Gelukkig heb ik aardige collega's die mij dan helpen (bijv. met behulp van de notulen). Met presentaties ben ik soms kritisch, want het is erg vervelend als iemand heel lang praat zonder dit te ondersteunen met een goede slide. Na afloop zeg ik duidelijk hoe hun power point presentatie beter kan aansluiten bij hun verhaal en daar leren ze dan ook weer van (ook wel fijn voor anderstaligen, zoals Spanjaarden).

(Aafje) Of er verschil is tussen doven en horenden in relatie tot het welzijn van de dieren?; eigenlijk niet veel. Een dove ziet veel en hoort niet. Een horende ziet wel veel en hoort meer. Ik heb wel een goed reuk zintuig waardoor ik dan meestal goed kan ruiken als er een dood dier is in de stal. Ik zie vaak ook meteen als het dier niet in de orde is, zoals bij partusproblemen; bolle rug en/of de vacht. Ik kijk vaak goed en rustig rond. Ik hoor met het CI ook goed wanneer muizen piepen (soms ook niet, het ligt eraan hoeveel omgevingsgeluid er is). Zonder CI zie ik beter hoe de bekjes open en weer dichtgaan.

(Sebastiaan) Ja, dat herken ik ook. Omdat ik niet kan horen zijn mijn andere zintuigen beter ontwikkeld. Ik werk zelf met nierziekten en als de nieren van de dieren kapot zijn dan ruik je dat omdat het ureum in bloed omhoog gaat. Dat valt horende collega's eigenlijk nooit op. Dode dieren ruik ik binnen enkele uren al. En als er afwijkingen in gedrag zijn (zoals het verzorgen van de vacht), dan zie ik die sneller. Het lijkt of horende mensen vaak gehaaster werken. Ik moet wel rustig met de dieren werken omdat ik moet kijken hoe ze bewegen en zich gedragen. Mede daarom hanteer ik mijn dieren ook altijd uitgebreid voordat ik met de uiteindelijke proef begin. Mijn dieren zijn vaak tammer dan de dieren van anderen. Als gevolg daarvan kan ik gelijk zien of het karakter van de dieren anders is dan normaal. Gelukkig heel zelden! Persoonlijk vind ik het heel erg prettig dat ik in een afdeling werk die de prioriteit heeft om het ongerief van de dieren zo laag mogelijk te houden. Hiervoor heb ik ook veel gehad aan de Artikel 9 cursus. Daar leer je de ethische afweging bij de omgang met dieren en ook het besef dat het gaat om levende wezens. Dus we laten dan ons respect zien door het ongerief voor hen zo laag mogelijk te houden.

«